

nunft, wanneer hij handelt over het „Widerspiel des Prinzips der Sittlichkeit”, nl. het motief der zaligheid, dat er toe bijdraagt „die Sittlichkeit gänzlich zu Grunde zu richten”⁷⁰⁾. Een reine, gedesinteresseerde ethiek van plichten heeft uiteraard gemakkelijk spel, wanneer ze zich uitput in het opsporen van bepaalde destructieve momenten in het Christelijk handelen⁷¹⁾ om dan te pleiten voor een zedelijk idealisme zonder neven-motieven. Maar alle gevaren van het fari-zeïsme en van de vrienden van Job met hun simpele vergeldingsleer zullen ons niet mogen verleiden tot deze „amour pur” en tot een bestrijding van Rome met *deze* wapenen.

Overal in het Schriftgetuigenis komen we met dat verband in aanraking in grote variatie en in allerlei situaties, tot op hoogtepunten van het Christelijk leven toe, wanneer de weg van Mozes wordt aangewezen, die de blik gericht hield op de vergelding des loons⁷²⁾ en we spreken bij Hebreëen 11 altijd nog van helden des geloofs. Elke reactie is onmogelijk, wanneer Paulus spreekt over volharding en geloof onder de vervolging der Thessalonicenzen en dan spreekt van „een bewijs van het rechtvaardig oordeel Gods, dat gij het koninkrijk Gods waardig geacht zijt”⁷³⁾. Men zal zulke woorden niet mogen bagatelliseren. Er is overal waar te nemen dat eigenaardige opvallende van een evenredigheid, die wel het scherpst haar samenvatting vindt in wat het evangelie zegt over het eschatologische geoordeeld worden *naar de werken*⁷⁴⁾. Er is een verband, dat niet verborgen blijft. Wanneer Petrus uitroept: „Zie wij hebben alles prijsgegeven en zijn U gevolgd, *wat zal dan ons deel zijn?*”, dan besterft ons het woord „eudaemonisme” op de lippen, wanneer Christus gaat spreken over het zitten op twaalf tronen. „En een ieder, die huizen of broeders of zusters of vader of moeder of kinderen of akkers heeft prijsgegeven om Mijn Naam, zal vele malen meer terugontvangen en het eeuwige

⁷⁰⁾ Kant, Kritik der praktischen Vernunft, Uitg. H. Renner, II, pag. 110, 112.

⁷¹⁾ Vgl. Troeltsch, a. w. II, pag. 527.

⁷²⁾ Hebr. 11 : 26.

⁷³⁾ 2 Thess. 1 : 4-5.

⁷⁴⁾ Vgl. mijn: Geloof en rechtvaardiging, 1949.